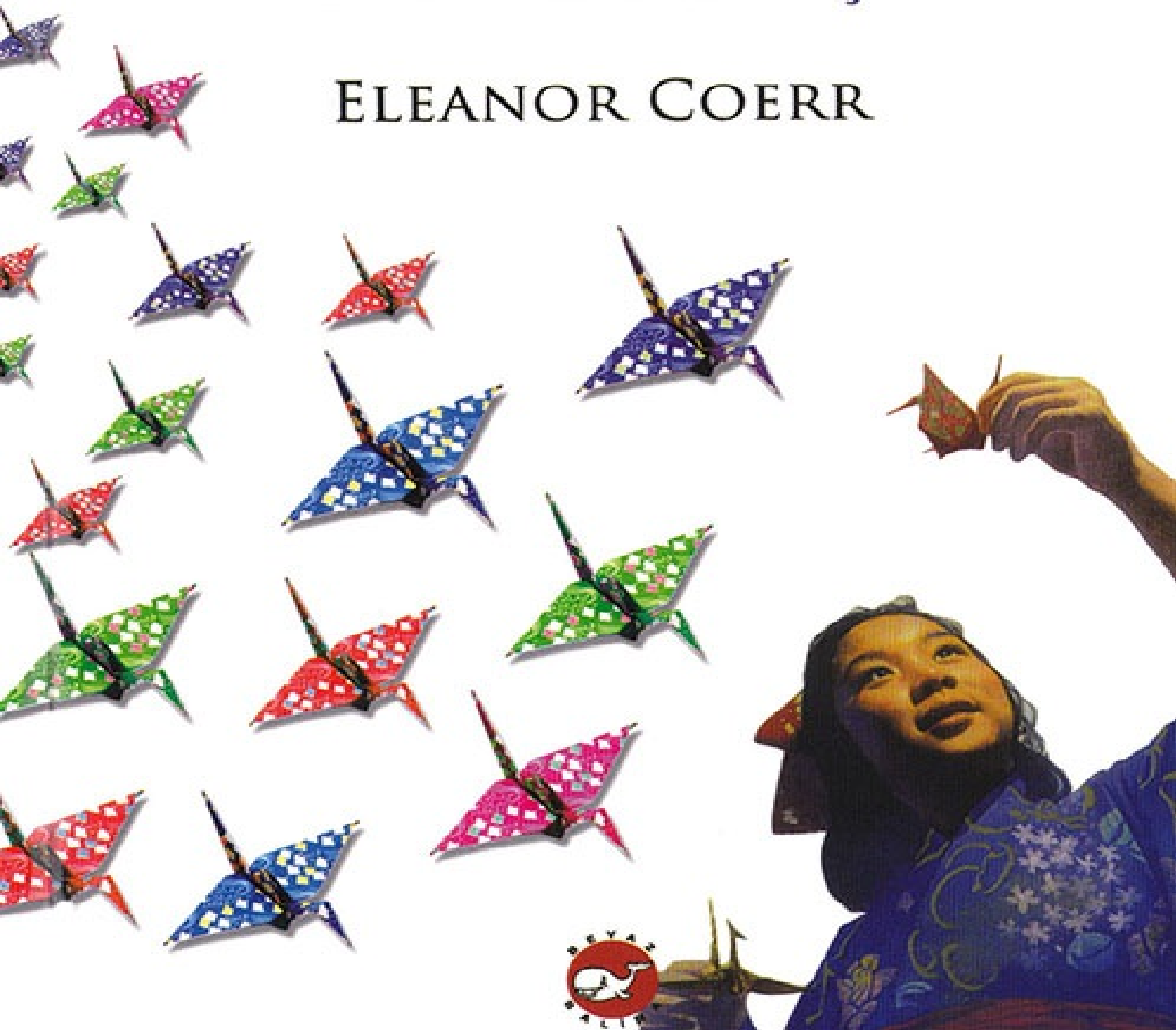
Her şeye rağmen umudunu yitirmeyen
Sadako'nun gerçek yaşam öyküsü

SADAKO

VE KÂĞITTAN BİN TURNA KUŞU

ELEANOR COERR

SADAKO

VE KÂĞITTAN
BİN TURNA KUŞU

ELEANOR COERR

Çeviren: Zuhal Yeke

BEYAZ BALİNA

2. Baskı: Beyaz Balina Yayınları, İstanbul 2010

Beyaz Balina Yayınları

SADAKO
ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu
SADAKO
and the Thousand Paper Cranes
EleanorCoerr

ISBN: 975-6580-58-5

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 13695
MATBAA SERTİFİKA NO: 19039

© Eleanor Coerr, 1977
© Bu kitabın Türkçe yayın hakları Beyaz Balina Yayınları'na aittir.

Yayın yönetmeni: Bülent Oktay
Editör: Aslı Onat
Son okuma: Zübeyde Abat
Çeviren: Zuhal Yeke
Resimleyen: Ronald Himler
Grafik uygulama: İlknur Muştu

Baskı
Sem Ofset Matbaa Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.
Davutpaşa Caddesi Davutpaşa Emintaş Sanayi Sitesi No: 101/33
Topkapı / İSTANBUL
Tel: 0212 483 36 66 Sertifika No: 32296

Beyaz Balina Yayınları
Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. MB İş Merkezi No: 14 D: 1
Zeytinburnu / İstanbul
Tel: 0212 544 41 41 - 544 66 68 - 544 66 69 Faks: 0212 544 66 70
info@beyazbalina.com.tr

SADAKO

VE KÂĞITTAN
BİN TURNA KUŞU

ELEANOR COERR

Çeviren: Zuhal Yeke

ÖNSÖZ

“Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu” kitabının konusu, 1943 - 1955 yılları arasında Japonya’da yaşamış olan küçük bir kızın gerçek hayat hikâyesine dayanıyor.

Amerika Birleşik Devletleri Hava Kuvvetleri II. Dünya Savaşını sona erdirmek amacıyla Hiroşima’ya atom bombası attığında, küçük Sadako Sasaki bu şehirde yaşıyordu.

Atom bombasının yaydığı radyasyon sonucu lösemiye yakalanan Sadako, bombanın atıldığı tarihten 10 yıl sonra öldü.

Sadako’nun gösterdiği cesaret, onu Japon çocuklarının gözünde kahraman yaptı. Okuyacağınız, Sadako’nun öyküsüdür...

Kâğıttan Bin Turna Kuşu efsanesi der ki: Bir insan hastalandığında, kâğıttan bin adet turna kuşu yaparsa, bunu gören tanrılar bu kişiyi sağlığına kavuşturacaktır. Bunu bilen Sadako, hastalığını cesaretle karşılayıp, kâğıttan turnaları katlamaya başlar ve konuşur turnalarıyla: “Kanatlarınıza ‘huzur’ yazacağım. Böylece tüm dünyada uçabileceksiniz.”

Ne yazık ki, bu küçük Japon kızın yaşamı bin turnayı katlamaya yetmeyecek ve 25 Ekim 1955 günü 644. turnayı katlarken hayata gözlerini yumacaktır. Yine de arkadaşları, eksik kalan 356 turnayı katlayıp onunla birlikte gömerler. Turna kuşu, o zamandan beri barışın ve nükleer silahsızlanmanın simgesidir. Postacılar Sadako öldükten sonra, aylar boyunca, diğer çocukların yapıp yolladığı kâğıttan turna kuşlarını taşırlar hastaneye, bu turna kuşlarının sayısı şimdi milyonlara ulaşmıştır. Ve Japonya’da bir müzede sergileniyor. Sadako Sasaki anısına Hiroşima’da bir anıt yapılmıştır ve ABD’deki Seattle Barış Parkı’nda bir heykeli bulunmaktadır.

1 - İYİ ŞANS İŞARETLERİ

Sadako, sanki koşucu olarak doğmuştu. Annesi bile onun yürümeden önce koşmayı öğrendiğini söylerdi.

1954 yılının bir ağustos sabahı Sadako, giyinir giyinmez dışarıya koştu. Sabah güneşi, koyu renk saçında ışıltılar saçıyordu. Gökyüzü masmaviydi, buluttan eser yoktu. Bu, aslında iyiye işaretti. Sadako, böyle işaretleri hep iyi şansa yorardı.

Eve döndüğünde, kız kardeşiyle iki erkek kardeşini hâlâ mışıl mışıl uyurken buldu. Sadako büyük erkek kardeşi Masahiro'yu dürterek "Kalkın bakalım tembeller," dedi. "Bugün Barış Günü."

Masahiro inleyerek esnedi, çünkü mümkün olduğunca çok uyumak isterdi. Ayrıca on dört yaşındaki erkek çocukların çoğu gibi yemek yemeyi de çok seviyordu. Fasulye çorbasının o güzel kokusu burnuna gelince, dayanamayıp kalktı. Mitsue ve Eiji de çok geçmeden uyandılar.

Sadako, Eiji'nin giyinmesine yardım etti. Küçük erkek kardeşi henüz altı yaşındaydı ve çoraplarıyla gömleklerini sık sık kaybederdi. Sonra Sadako yatakları topladı. Dokuz yaşındaki kız kardeşi Mitsue de onları küçük odaya taşımasına yardım etti.

Bu iş de bitince Sadako kasırga gibi mutfağa girip heyecanla, "Anne!" diye seslendi. "Karnavala gitmek için daha fazla bekleyemeyeceğim. Kahvaltıyı bir an önce yapamaz mıyız?"

Annesi o arada pilâv ve çorbanın yanında ikram edeceği turp turşusunu dilimlemekle meşguldü. Sadako'ya sert sert bakarak, "On bir yaşındasın ve bu günün anlamını daha iyi bilmen gerekir," diye azarladı onu. "Buna karnaval dememelisin. Her yıl ağustos ayının altısında şehrimize atılan atom bombası nedeniyle ölenleri hatırlıyor ve anıyoruz. Bu bir anma günü."

O sırada Bay Sasaki arka verandadan içeri girerek, "Annen doğru söylüyor Sadako, bugünün anısına saygı göstermelisin. Büyükannen de o korkunç günde ölmüştü," dedi.

“Ama ben Oba’ya saygı gösteriyorum baba,” diye karşılık verdi Sadako. “Her sabah onun için dua ediyorum. O nedenle bugün çok mutluyum.”

“Dua etme zamanı geldi,” dedi Bay Sasaki.

Sasaki ailesi, mihrabın önünde toplandı. Obanın resmi, oradaki altın çerçevenin içinde duruyordu. Sadako, büyükannesinin ruhu acaba mihrabın üstünde bir yerlerde dolaşıyor mu diye merak edip tavana bakarken, Bay Sasaki, sert bir sesle “Sadako!” diye uyardı onu.

Sadako başını hemen önüne eğdi ve babası konuşurken ayak parmaklarını sinirli sinirli oynatmaya başladı. Bay Sasaki, atalarının ruhlarının mutlu ve huzurlu olması için dua etti. Berber dükkânı ve mükemmel, iyi huylu çocukları için Tanrıya şükretti. Ailesinin atom bombasının neden olduğu lösemiden korunması için de dua etmeyi unutmadı.

Atom bombası Hiroşima’ya dokuz yıl önce atılmış olmasına rağmen, bu hastalık yüzünden birçok kişi ölmüştü, çünkü bomba etrafa radyasyon yaymıştı. İnsanın içinde uzun süre kalan bir çeşit zehirdi bu.

Sadako, kahvaltıda çorbasını ve pilavını büyük bir iştahla bitirdi. Masahiro, kızların aç ejderhalar gibi yemek yediklerini söylediyse de, Sadako oralı olmadı; kardeşinin onu kızdırmasını duymazlıktan geldi. Çünkü aklı başka yerdeydi, kafasında geçen yılki Barış Günü’nün anıları canlanıyordu. Kalabalığı, donanma fişeklerini, müziği çok seviyordu. Ayrıca pamuk helva yemekten hâlâ zevk alıyordu.

Sadako, kahvaltısını herkesten önce yiyip bitirmişti. Yerinden fırlayıp kalktığında masayı neredeyse devirecekti. Yaşına göre boyu uzundu ve uzun bacaklarını hiçbir yere sığdıramıyordu.

“Mitsue, haydi gel de şu tabakları hemen yıkayalım ve bir an önce anma gününe gidebilelim,” dedi Sadako.

Bulaşıklar yıkanıp mutfak tertemiz olunca, Sadako kırmızı fiyonkları örülmüş saçına iliştirip kapının yanında durdu; sabırsızlandığı her halinden belliydi.

Bayan Sasaki yumuşak bir sesle “Sadako!” dedi, “anmaya saat yedi buçuktan önce gitmeyeceğiz. O zamana kadar sessizce oturup beklemelisin.”

Sadako sinirinden pat diye hasırın üstüne çöktü. Ailesi asla acele etmezdi. Hasırın üzerinde otururken cılız bir örümceğin odada dolaştığını gördü. Aslında örümcek uğur getirirdi. Sadako, artık günün çok güzel geçeceğinden emindi. Örümceği dikkatle eline aldı ve dışarıya bıraktı.

“Aptalca bir düşünce bu,” dedi Masahiro. “Örümcekler uğurlu değildir ki.”

Neşeyle gülen Sadako, “Öyle mi sanıyorsun?” dedi. “Bekle de gör!”

2 - BARIŞ GÜNÜ

Aile yola çıktığında hava daha da ısınmış, toz bulutu, kalabalık ve hareketli caddenin üstünü kaplamıştı. Sadako önden giderek en iyi arkadaşı Şizuko'nun evine doğru koştu. İkisi anaokulundan beri arkadaştılar. Sadako, Şizuko ile her zaman dost kalacaklarından emindi.

Şizuko arkadaşını görünce el sallayıp ona doğru yürüdü. Sadako içini çekerek "Şu kız biraz daha hızlı yürüse ya!" diye düşündü. Ve dayanamayıp, "Kaplumbağa gibi yürümesene!" diye seslendi. "Haydi, acele edelim, hiçbir şeyi kaçırmayalım."

Bayan Sasaki, "Sadako, bu sıcakta o kadar hızlı yürüme," diye uyardı onu. Ama bunu söylemekte geç kalmıştı, çünkü iki kız da yarış edercesine koşarak caddeye çıkmışlardı bile.

Bayan Sasaki kaşlarını çatarak "Sadako birinciliği kimseye kaptırmamak için hep acele ettiğinden durup kimseyi dinlemez," dedi.

Bay Sasaki ise gülerek, "İyi de, sen onu hiç koşacağı, zıplayacağı veya atlayacağı yerde yürürken gördün mü?" diye sordu. Bunu söylerken sesinde övünme seziliyordu, çünkü Sadako çok hızlı ve güçlü bir koşucuydu.

Halk, Barış Parkı'nın girişindeki anıtın yanından sessizce geçiyordu. Duvarlarda ölülerin ve harabeye dönmüş şehirde ölmekte olanların fotoğrafları vardı. Atom bombası, Hiroşima'yı çöle çevirmişti.

Sadako, insanı dehşete düşüren fotoğraflara bakmak istemiyordu. Şizuko'nun elini sıkıca tuttu ve oradan hemen uzaklaştılar.

Sadako, "Bombayı hatırlıyorum," diye fısıldadı arkadaşına. "Sanki milyonlarca güneş aynı anda parlıyordu. Üstelik bombanın sıcaklığı nedeniyle gözlerime dikenler batıyor gibiydi."

Şizuko hayretle, “Sen bunu nasıl hatırlayabiliyorsun?” dedi. “O zaman daha bebektin.”

Sadako inatla, “Evet hatırlıyorum,” diye diretti.

Buda rahiplerinin ve belediye başkanının konuşmalarından sonra, barış sembolü olan beyaz güvercinlerin yüzlercesi, kafeslerinden gökyüzüne bırakıldı. Kuşlar atomik kubbenin çevresinde bir süre uçuştular. Sadako, kuşların gökyüzünün özgürlüğüne uçan ölülerin ruhları gibi göründüklerini düşündü.

Tören bittikten sonra Sadako diğerlerini, pamuk helva satan yaşlı kadına götürdü. Helva, geçen yılkinden çok daha lezzetliydi.

Gün, her zaman olduğu gibi çabuk geçti. Sadako'ya göre günün en iyi kısmı, tezgâhlarda satılan eşyalara bakmak ve güzel yemeklerin kokusuydu. Küçük dükkânlarda, fasulye kekinden çıtır çıtır ufak çekirgelere kadar her şey satılıyordu. Günün en kötü kısmı ise insanlarda geçmişin bıraktığı çirkin yara izlerini görmekti. Atom bombası bu insanları o kadar kötü bir şekilde yakmıştı ki, insan gibi görünmüyorlardı. Bombanın kurbanları yanına yaklaşacak olurlarsa, Sadako, oradan hemen uzaklaşıyordu.

Güneş batınca heyecan da artmıştı. Donanmanın fırlattığı havai fişeklerin göz kamaştırıcı ışıkları gökyüzünde giderek solmaya yüz tutunca, halk kâğıt fenerlerini Ohta Nehri'nin banklarına kadar götürdü.

Bay Sasaki, yanlarında getirdikleri altı fenerin mumlarını dikkatle yaktı. Fenerlerde atom bombasından dolayı hayatlarını kaybetmiş olan akrabalarının adları yazıyordu. Sadako, Oba'nın adını kendi fenerinin yanına yazmıştı. Mumlar pırıl pırıl yanınca, Ohta Nehri'ne indirilen fenerler, ateş böceği sürüsü gibi denize doğru ilerlemeye başladı.

Sadako o gece, gündüz olan biten her şeyi hatırlayıp yatakta uzun süre uyanık kaldı ve Masahiro'nun örümcek konusunda haksız olduğunu düşündü. Çünkü örümcek ona uğurlu gelmişti. Sabah olunca, bunu ona hatırlatacaktı.

3 - SADAKO'NUN SIRRI

Sadako, koşa koşa iyi haberlerle eve geldiğinde, artık sonbahar mevsimiydi. Ayakkabılarını dışarıda çıkardı ve kapıyı hızla açarak, “Ben geldim!” diye seslendi içeriye.

Annesi mutfakta akşam yemeğini hazırlıyordu.

Sadako nefes nefese, “Çok güzel bir şey oldu. Bilin bakalım, ne?” dedi.

“Senin şansın hep yaver gidiyor, Sadako. Ama ne olduğunu tahmin edemiyorum,” dedi annesi.

“Spor bayramında büyük bir atletizm yarışması yapılacak!” dedi Sadako, heyecanla. “Bambu sınıfından yedek koşucu olarak da beni seçtiler.” Sadako sevincinden yerinde duramıyordu; odada çantasını savurarak dans etmeye başladı. “Düşünün bir,” diye devam etti. “Yarışmayı biz kazanırsak, gelecek yıl ortaokul atletizm takımına alınacağımdan eminim.” Sadako’nun en çok istediği şey de buydu zaten.

Akşam yemeğinde Bay Sasaki, aile şerefi ve gururuyla ilgili uzun bir konuşma yaptı. Bu konuşmadan Masahiro bile etkilenmişti. Sadako ise yemek yiyemeyecek kadar heyecanlıydı. İskemlesinde mutlu mutlu gülümsüyordu.

O günden sonra Sadako’nun düşündüğü tek şey, yedek koşucu olmasıydı. Okulda her gün egzersiz yaptı ve çoğu zaman da okuldan eve koşarak geldi. Masahiro babasının büyük saatiyle zaman tuttuğunda, Sadako’nun hızı herkesi şaşırtıyordu. “Belki de bütün okulun en iyi koşucusu ben olacağım,” diye hayal kurduğu bile oluyordu Sadako’nun.

Sonunda büyük gün gelip çattı. Aileler, akrabalar, arkadaşlar yarışı seyretmek için toplanmışlardı. Sadako o kadar gergindi ki, uzun bacaklarının onu taşımayacağından korkuyordu. Öteki takımın üyeleri, sanki onun takım arkadaşlarından daha uzun boylu ve daha güçlü görünüyorlardı. Ya da Sadako heyecanından onları öyle görmüştü.

Sadako, bunu annesine söyleyince Bayan Sasaki, “Biraz korkmuş olman çok normal, kızım,” dedi. “Fakat merak etme, sahaya çıkınca, koşabildiğin kadar hızlı koşacaksın.”

Daha sonra sıra yedek koşucuya geldi.

Bay Sasaki kızının elini sıkıca tutarak, “Haydi göreyim seni. Seninle gurur duyacağız,” dedi.

Ailesinin bu güzel ve cesaret verici sözleri, Sadako’yu rahatlatmıştı. “Ne olursa olsun beni seviyorlar,” diye düşündü.

Başlama işareti verildiğinde, Sadako, yarış dışında her şeyi unutmuştu. Sıra ona gelince, var gücüyle koştu. Yarış sona erdiğinde, kalbi, göğüs kafesinden fırlayacakmışçasına çarpıyordu.

O sırada Sadako, başının döndüğünü hissetti. Birinin, “Sizin takım kazandı!” diye bağırdığını bile zar zor duyabildi. Sadako’nun etrafında toplanan bambu sınıfı sevinç çığlıkları atıyor, zaferlerini alkışlıyorlardı.

Sadako başını birkaç kez salladı, baygınlık hissi geçmişti.

Kış mevsimi boyunca, hızını arttırmak için çalıştı, çünkü yarışa katılmaya hak kazanması için her gün antrenman yapması gerekiyordu. Ancak, bazen uzun süre koştuktan sonra başı dönüyordu. Fakat bundan ailesine söz etmedi.

Baş dönmelerinin önemli olmadığına inandırmaya çalışıyordu kendini; geçiciydiler nasıl olsa. Ama geçmedikleri gibi daha da kötüleştiler. Sadako dehşete düşmüştü, yine de sırrını sakladı. Hatta en iyi arkadaşı Şizuko'ya bile söylemedi.

Sadako, yılbaşı gecesi baş dönmesinden sihirli bir şekilde kurtulabileceğini umdu. Böyle bir derdi olmasaydı her şey ne kadar mükemmel olacaktı!

Gece yarısı tapınağın çanları çalmaya başladığında, Sadako, rahat yatağına yatmıştı bile. Çan sesleriyle eski yılın bütün kötü, keder verici olaylarını göndermiş oluyorlardı; böylelikle yeni yıl, güzel bir şekilde başlayacaktı. Ve çanın her çalışında Sadako, uykulu uykulu özel bir istekte bulunuyordu.

Ertesi sabah Sasaki ailesi kalabalığa katılarak türbeleri ziyaret etti. Bayan Sasaki çiçekli kimonosunun içinde çok güzel görünüyordu.

"Bütçemiz düzelir düzelmez sana da bir kimono alacağım," diye söz verdi Sadako'ya. "Çünkü senin yaşındaki bir kızın kimonosu olması gerekir."

Sadako, annesine nazik bir şekilde teşekkür etti ama kimono, onun umurunda bile değildi. Onu ilgilendiren tek şey, ortaokul atletizm takımının katılacağı yarıştı.

Mutlu kalabalığın arasındayken Sadako, sırrını bir süre için olsun unutmuştu. Ve o anın keyfini çıkarmaya baktı; korkularının, endişelerinin neşesini kaçırmasına izin vermedi. Gün sona erdiğinde eve kadar Masahiro ile yarıştı ve onu zorlanmadan yendi. Kapının üstünde Bayan Sasaki'nin yeni yılda ailesini kötülüklerden korusunlar diye koyduğu uğurlar vardı.

Yeni yıla böyle girildiği takdirde nasıl kötü bir şey olabilirdi?

4 - SIR ORTAYA ÇIKIYOR

Dualar ve uğurlar, görevlerini haftalarca yerine getirdiler. Sadako daha uzun mesafe ve daha hızlı koştukça, kendisini güçlü ve sağlıklı hissediyordu.

Ne var ki, bütün bunlar şubat ayının soğuk bir gününde sona erdi. Okulun avlusunda koşarken birden her şey etrafında dönmeye başladı ve Sadako yere düştü. Sadako'nun düştüğünü gören öğretmenlerden biri, yardım etmek için onun yanına koştu.

"Ben... ben sanırım yoruldum," dedi Sadako, bitkin bir sesle. Ayağa kalkmaya çalıştığında sendeledi ve tekrar düştü. Öğretmen, Mitsue'yi durumu Bay Sasaki'ye anlatması için eve gönderdi.

Bay Sasaki, berber dükkânını kapattı ve Sadako'yu hemen Kızılhaç Hastanesine götürdü. Hastaneye girince, Sadako korkuya kapıldı çünkü bu hastanenin bir kısmı, atom bombası yüzünden hastalanmış kişilere ayrılmıştı.

Sadako, birkaç dakika sonra muayene odasındaydı. Hemşire göğüs röntgenini çekti ve kan örneğini aldı. Doktor Numata, Sadako'nun sırtına hafifçe dokunarak ona birkaç soru sordu. Sadako'yu muayene etmek için üç doktor daha geldi. Doktorların biri başını sallayarak Sadako'nun saçını okşadı.

Bu arada, Sadako'nun ailesi de hastaneye gelmişti; annesiyle babası doktorun odasındaydılar. Sadako, sadece mırıltılar duyabiliyordu. Bir ara annesinin, "Lösemi mi? Fakat bu olanaksız!" diye bağırdığını duydu. Sadako bu dehşet verici kelimeyi işitince hemen kulaklarını tıkadı; daha fazlasını duymak istemiyordu. Hastalığı elbette ki lösemi değildi. Ama neden? Atom bombası hiçbir organına zarar vermemişti ki!

Hemşire Yasunaga, Sadako'yu hastanedeki odalardan birine götürdü ve ona pamuklu bir kimono verdi. Ailesi odaya girdiğinde Sadako, yatağına giriyordu.

Bayan Sasaki, Sadako'ya sarıldı ve üzüntüsünü gizlemeye çalışarak yapmacık bir neşeyle, "Kısa bir süre için burada kalman gerekiyor," dedi.

Ardından “ama ben her akşam seni ziyarete geleceğim,” diyerek onu teselli etti.

Masahiro da, “Biz de seni okul dönüşü ziyaret edeceğiz,” diye söz verdi ona.

Mitsue ve Eiji de gözleri korkudan fal taşı gibi açılmış halde -kardeşlerinin verdiği sözü tutacaklarını göstermek için- başlarını eğdiler.

Sadako, “Bende gerçekten atom bombası hastalığı mı var?” diye sordu babasına.

Bay Sasaki’nin bakışlarında üzüntü ve tedirginlik vardı ama kızına sadece, “Doktorlar bazı testler yapmak istiyorlar, hepsi bu,” diyebildi. Bir an durdu. Sonra, “Seni burada birkaç hafta tutabilirler,” diye ekledi.

Birkaç hafta, öyle mi?

Bu süre, Sadako'ya yıllar gibi geldi. Ayrıca ortaokula geçerken diploma töreninde de bulunamayacaktı. Daha da kötüsü, atletizm takımına da katılamayacaktı. Sadako, bunları düşündükçe, ağlamamak için yutkunup

durdu.

Bayan Sasaki kızıyla yakından ilgileniyor, ufak ayrıntılar üzerinde bile titizlikle duruyordu. Yastıkları kabartıyor, çarşafı düzeltiyordu.

Bay Sasaki boğazını temizleyerek, “Kızım... bizden istediğin bir şey var mı?” diye sordu.

Sadako başını salladı. İstediği tek şey eve gitmekti. Ama ne zaman? Bu düşünceyle korkudan ürperdi, midesine kramp girdi. Bu hastaneye gelenlerin bir daha eve dönemediklerini duymuştu.

Daha sonra Hemşire Yasunaga, Sadako’nun dinlenebilmesi için ziyaretçileri gönderdi. Sadako odada yalnız kalınca başını yastığa gömdü ve uzun uzun ağladı. Kendisini hiç bu kadar yalnız, mutsuz ve çaresiz hissetmemişti.

5 - ALTIN RENKLİ TURNA

Sadako, ertesi sabah yavaş yavaş uyandı. Bir an annesi kahvaltı sofrasını hazırlarken çıkan sesleri duyar gibi oldu. Ancak hastanede duyduğu sesler yeni ve değişikti. Sadako, iç çekti ve bir önceki günün kötü bir rüya olduğunu umdu. Ne var ki Hemşire Yasunaga iğne yapmaya geldiğinde, gerçekle karşı karşıya olduğunu anlamıştı artık.

Tombul hemşire neşeli bir sesle, “İğne olmak hastanenin kurallarından biridir. Buna zamanla alışacaksın,” dedi.

“Ben sadece bu iğnelerle iyileşmeyi istiyorum,” dedi Sadako. Sesi, üzgün ve mutsuz çıkıyordu. Ardından da “ki eve gidebileyim,” diye ekledi.

O gün öğleden sonra odasına gelen Şizuko, Sadako’nun ilk ziyaretçisi oldu. Arkasında bir şey saklıyor ve gizemli bir şekilde gülümsüyordu. Sadako’ya, “Gözlerini kapat,” dedi. Sadako gözlerini sıkıca kapattığında, Şizuko yatağın üstüne birkaç kâğıtla bir makas koyarak, “Şimdi bakabilirsin!” dedi.

Sadako gözlerini açıp da kâğıtlarla makası yatağının üstünde görünce, “Bunlar da ne böyle?” diye sordu merakla.

Şizuko memnun görünüyordu. “İyileşmen için böyle bir şey düşündüm,” dedi gururla. Sonra, “Bak şimdi!” diyerek kâğıttan kare şeklinde büyük bir parça kesti ve kâğıdı birçok kez çabucak katlayarak güzel bir turna kuşu yapıverdi.

Sadako şaşırmıştı. “İyi, güzel de, bu kâğıttan kuş beni nasıl iyileştirebilir?” diye sormadan edemedi.

Şizuko, “Turna kuşuyla ilgili şu eski hikâyeyi hatırlamıyor musun yoksa?” diye sordu. “Kuşun bin yıl yaşadığı söylenir. Ve hasta biri kâğıttan bin tane turna kuşu yaparsa, tanrılar bu insanın isteğini yerine getirip onu sağlığına

kavuşturur.” Konuşurken, elinde tuttuğu kâğıttan turna kuşunu Sadako’ya verip ekledi. “Bu da senin ilk kuşun olsun.”

Sadako, Şizuko’nun ince davranışından ötürü çok duygulanmış, gözleri yaşlarla dolmuştu. Oysa arkadaşı aslında böyle şeylere inanmazdı. Sadako, kuşu aldı ve bir dilekte bulundu. Kuşa dokunduğunda, garip bir hisse kapılmıştı. Bu iyiye işaret olmalıydı.

Alçak sesle, “Teşekkürler sevgili arkadaşım Şizuko,” dedi, “onu daima yanımda bulunduracağım.”

Sadako işe koyulunca, kâğıttan turna kuşu yapmanın göründüğü kadar kolay olmadığını anladı. Şizuko’nun yardımıyla zor kısımların nasıl yapıldığını öğrendi. On tane kuş yaptıktan sonra, onları sırayla arkadaşının verdiği altın renkli turnanın yanına dizdi.

Hepsini aynı boyutta yapamamıştı ama bu, bir başlangıçtı.

“Daha dokuz yüz doksan tane yapmam gerekiyor,” dedi Sadako. Altın renkli turna yanındayken, kendisini güvende ve şanslı hissediyordu. Nasıl olsa birkaç hafta içinde bin adedi tamamlayabilirdi. Sonra da eve gidecek kadar güçlü olacaktı.

O akşam Masahiro, Sadako’ya okul ödevlerini getirdi ve kuşları görünce, “Bu küçük masaya daha fazla kuş sığmaz. Ben en iyisi onları tavana asayım,” dedi.

Sadako gülümsüyordu. “Yaptığım her kuşu tavana asacağına söz veriyor musun?” diye sordu kardeşine.

Masahiro söz verdi.

“Çok iyi,” dedi Sadako, yaramaz çocuklar gibi gözlerini kırpıştırarak. “Yani bin tane kuşu tek tek tavana asacaksın, öyle mi?”

“Bin tane mi?” Masahiro, kuşların sayısını duyunca çok şaşırmıştı. “Şaka yapıyor olmalısın.” Sadako, bunun üzerine turnaların hikâyesini anlattı.

Masahiro hikâyeyi dinledikten sonra kız kardeşinin saçını okşadı ve sırıtarak, “Demek beni kandırdın!” dedi. “Olsun, kaç tane yaparsan yap,

hepsini tavana asacağım.” Hemşire Yasunaga’dan biraz iple ufak çiviler ödünç aldı ve kardeşinin yapmış olduğu ilk on turnayı tavana astı. Altın renkli turna ise masanın şeref köşesinde kalmıştı.

Akşam yemeğinden sonra Bayan Sasaki, Mitsue ile Eiji’yi hastaneye götürdü. Kâğıttan turna kuşlarını gören herkes şaşırıyordu. Kuşlar, Bayan Sasaki’ye ünlü bir şiiri hatırlattı:

“Rengârenk kâğıtlardan, turnalar,

Uçarak evimize geliyorlar.”

Mitsue ve Eiji altın sarısı turnayı; Bayan Sasaki de üstünde pembe güneş şemsiyeleri olan yeşil kâğıttan yapılmış en ufak kuşu beğendi. “Bu benim seçimim,” dedi. “Çünkü en zor yapılanlar, ufak olanlardır.”

Ziyaret saati sona erince Sadako, odasında yine yalnız kalmıştı. O kadar yalnızdı ki, cesaretini kaybetmemek için daha çok kuş yaptı.

On bir... daha iyi yapmak istiyorum.

On iki... daha da iyi yapmak istiyorum...

6 - KENJİ

Herkes Sadako’nun şans getiren turnaları için kâğıt biriktiriyordu. Şizuko, bambu sınıfından renkli kâğıtlar getirdi. Babası da berber dükkânında eline geçen her kâğıdı topluyordu. Hatta Hemşire Yasunaga bile ilaçların kullanma talimatlarını veriyordu Sadako’ya. Masahiro da sözünü tutup, yapılan kuşları tavana asmaya devam ediyordu. Bazen birkaçını aynı ipe dizdiği oluyordu. Büyük olanları ise tek olarak asıyordu tavana.

Son birkaç ay içinde Sadako’nun kendisini çok iyi hissettiği de olmuştu. Buna karşın Dr. Numada, onun hastanede kalmasının çok daha iyi olacağını söyledi. Bu arada Sadako artık lösemi hastası olduğunu kabul etmişti, fakat bu hastalığa yakalananlardan bazılarının iyileştiğini biliyordu.

O nedenle iyileşeceğine dair umudunu hiçbir zaman yitirmedi.

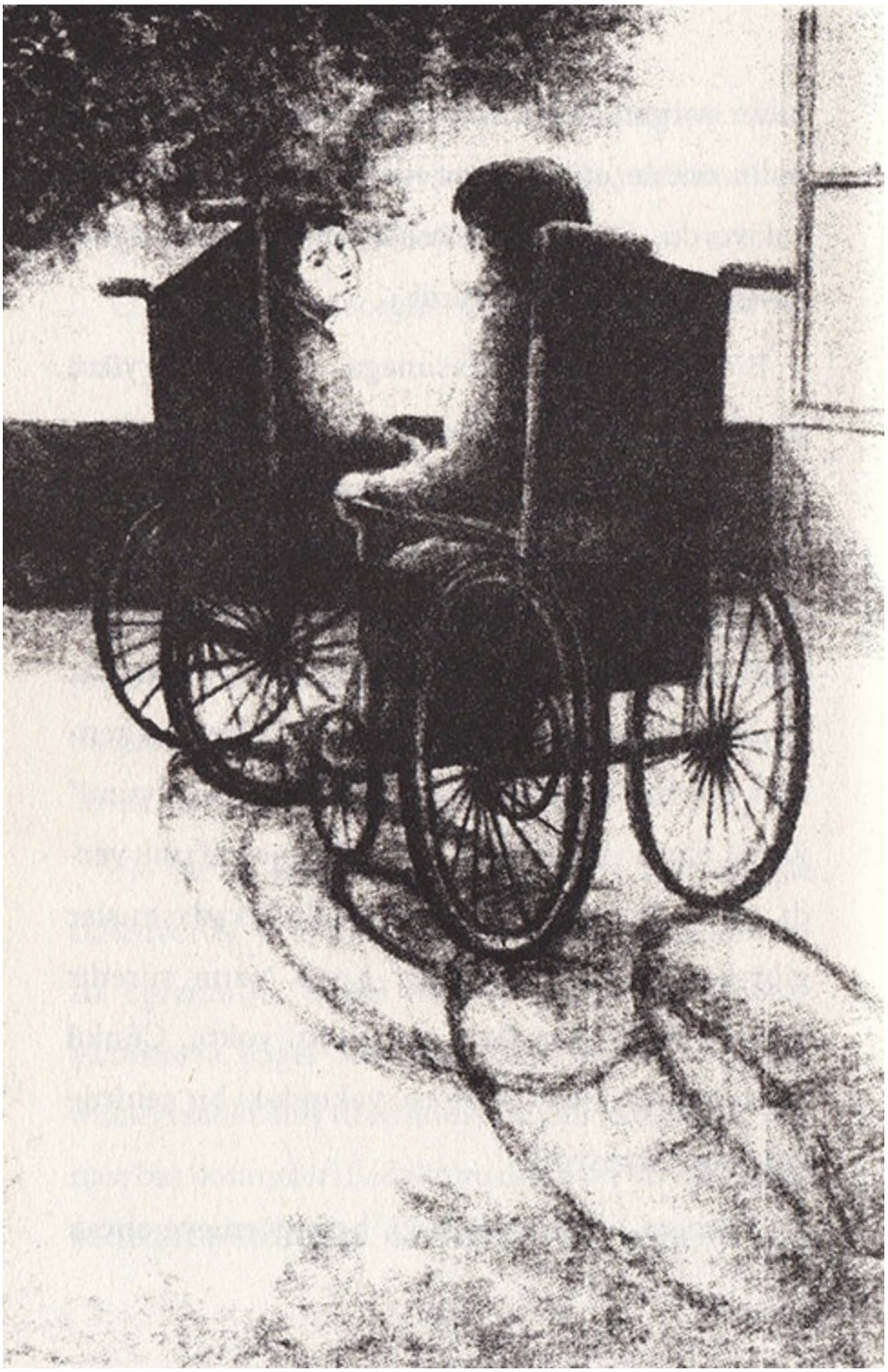
İyi hissettiği zamanlarda ev ödevini yapıyor; arkadaşlarına mektuplar yazıyor, ziyaretçilerine oyunlarla, şarkılarla, bilmecelerle hoş vakit geçirtip onları eğlendiriyordu. Geceleri ise kuşlarını yapıyordu. Artık kuşların sayısı üç yüzü geçmişti ve Sadako, kâğıt katlama sanatında iyice ustalaşmıştı. Artık hiç hata yapmıyordu.

Ne var ki, lösemi, Sadako'nun enerjisini gitgide tüketiyordu; acının, ağrının ne demek olduğunu artık öğrenmişti. Bazen başının zonklaması okuyup yazmasına engel oluyordu. Bazı zamanlar da kemikleri sanki ateş üzerindeymiş gibi yanıyordu. Dahası baş dönmeleri Sadako’yu derin bir karamsarlığa sürüklüyordu. Çoğu zaman bir şey yapamayacak kadar yorgun oluyor ve bu gibi durumlarda pencerenin önüne oturup bahçedeki akçaağaca özlemle bakıyordu. Orada altın renkli turnasını kucağına koyup saatlerce oturabilirdi.

Bir gün Hemşire Yasunaga, onu güneş yüzü görsün diye tekerlekli iskemleyle verandaya çıkardı. Sadako, kendisini her zamankinden yorgun hissediyordu. Kenji’yi ilk kez o gün verandada gördü. Kenji dokuz yaşındaydı ama yaşına göre daha ufak görünüyordu. Sadako onun ince yüzüne, parlak, koyu renkli gözlerine baktı ve hemen kendini tanıttı.

“Merhaba!” dedi, “ben Sadako’yum!” Kenji, alçak ve yumuşak bir sesle ona karşılık verdi. Çok geçmeden ikisi de çok eski arkadaşmışlar gibi konuşmaya başladılar. Kenji, uzun süredir hastanedeydi ama fazla ziyaretçisi yoktu. Çünkü ailesi ölmüştü; tek akrabası, yakındaki bir şehirde yaşayan teyzesiydi.

“Teyzem o kadar yaşlı ki, beni görmeye ancak haftada bir kez gelebiliyor,” dedi Kenji. “Ben de zamanımın çoğunu okumakla geçiriyorum.”

Sadako, Kenji’nin yüzündeki hüzünlü ifadeyi görmemek için başını çevirdi.

“O kadar da önemli değil,” dedi Kenji, yorgun ve bezgin bir sesle. “Çünkü

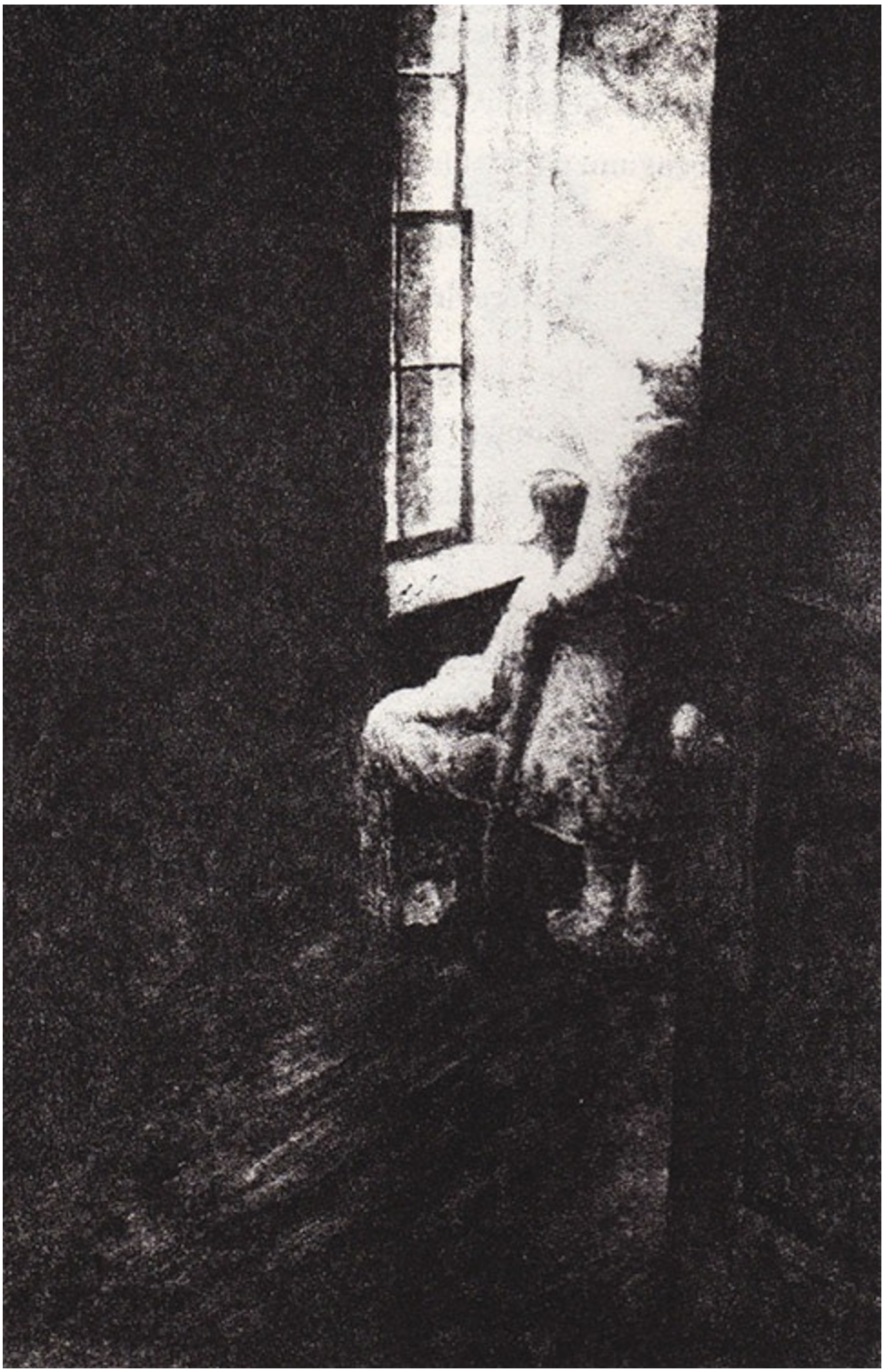
yakında öleceğim. Atom bombası yüzünden lösemiye yakalandım.”

Sadako hemen, “Fakat sen nasıl lösemi olursun, o zaman daha doğmamıştın ki,” diye atıldı.

“Doğmuş olup olmamam önemli değil. Zehir annemin vücudundaymış, ben de bu zehiri ondan almışım,” diye yanıtladı Kenji.

Sadako onu teselli etmek istedi ama ne söyleyeceğini bilemiyordu. Sonra turnaları hatırladı. “Sen de benim gibi kâğıttan turna kuşları yapabilirsin,” dedi. “Kuşlar bir mucize yaratabilir.”

“Turnalarla ilgili hikâyeyi biliyorum,” dedi Kenji. Sakin bir şekilde konuşuyordu. “Fakat artık çok geç.”

Üç yüz doksan sekiz...

Üç yüz doksan dokuz...

Kenji, bir gün verandada görünmedi. Sadako gece geç vakit bir yatağın gürültüyle koridordan götürüldüğünü duydu. Hemşire Yasunaga, Sadako'nun odasına gelerek Kenji'nin öldüğünü haber verdi. Sadako çok kötü oldu ve duvara doğru dönüp hıçkırarak ağlamaya başladı.

Bir süre sonra hemşirenin şefkatli elini omzunda hissetti. "Haydi, gel pencerenin önünde oturup sohbet edelim seninle," dedi hemşire, sevecen bir sesle.

Sadako ağlamayı bırakınca ay ışığının aydınlattığı gökyüzüne baktı. "Kenji'nin bir yıldız adasında olduğuna inanıyor musunuz?" diye sordu hemşireye.

"Her neredeyse, şimdi mutlu olduğundan eminim," dedi Hemşire Yasunaga. "Çünkü ruhu artık yorgun ve hasta vücudundan kurtulup özgürleşti."

Sadako sakinleşmişti ve akçaağacın yapraklarının rüzgârla hışırdamasını dinliyordu. Sonra, "Ölme sırası bana geldi, değil mi?" diye sordu.

Hemşire Yasunaga başını sallayarak, "Tabii ki hayır," diye cevap verdi. Sonra Sadako'nun yatağına birkaç renkli kâğıt yayıp, "Gel bakalım," dedi. "Uyumadan önce kâğıttan nasıl turna kuşu yaptığını görmek istiyorum. Bin tane yapınca çok, ama çok uzun yaşayacaksın."

Sadako buna inanmak için kendisini çok zorladı. Kuşları özenle katlamaya devam etti ve aynı istekte bulundu.

Dört yüz altmış üç,

Dört yüz altmış dört...

7 - YÜZLERCE İSTEK

Haziran, bitip tükenmeyen, günlerce süren yağmurlu günleri de beraberinde getirmişti. Gri bulutlar gökyüzünü kaplarken, yağmur da akçaağacın yapraklarından damla damla akıyordu. Çok geçmeden odadaki her şey küf kokmaya başladı, hatta çarşaflar bile nemlenmişti.

Sadako'nun rengi giderek soluyordu. Halsizdi ve neşesinden eser kalmamıştı. Sadece anne-babasının ve Masahiro'nun onu ziyaret etmesine izin verilmişti. Bambu sınıfındaki arkadaşları, Sadako'nun moralini düzeltmek için, ona Kokeşi bebeği gönderdiler. Tahta bebeğin gülümsemesi ve kırmızı kimonosu, Sadako'nun hoşuna gitmişti. Bebeği yatağının yanındaki masaya, altın rengindeki turnanın yanına koydu.

Bayan Sasaki endişeliydi; Sadako yeterince yemek yemiyordu, iştahı yoktu. Bir gece ona sevdiği yiyecekleri getirerek sürpriz yaptı. Pakette yumurta, tavuk, pilav, erik turşusu ve fasulyeli kek vardı. Sadako yastıkları destek yaparak annesinin getirdiği yemekleri yemeye çalıştı, ama boşuna... Şişmiş diş etleri o kadar çok acıyordu ki hiçbir şeyi çiğneyemiyordu. Sonunda o güzel, lezzetli yiyecekleri bir tarafa bıraktı. Bunu gören Bayan Sasaki'nin gözleri doldu.

"İşte böyle bir kaplumbağayım ben!" diye patladı Sadako. Annesini üzdüğü için kendine kızıyordu. Sasaki ailesinin bu pahalı yiyecekleri alacak parası yoktu aslında. Bunu bilen Sadako'nun gözleri yaşardı ve annesi görmesin diye hemen gözyaşlarını sildi.

Bayan Sasaki, yumuşak bir sesle “Önemli değil, üzülme,” dedi. Sadako’ya sarılıp “Çok yakında iyileşeceksin, belki de güneş tekrar gökyüzünde görününce...” diyerek kızını sakinleştirmeye çalıştı.

Sadako annesine sokuldu ve onun okuduğu şiirleri dinledi. Masahiro geldiğinde Sadako sakinleşmişti ve daha mutlu görünüyordu. Masahiro ona okuldan haberler verdi ve annesinin getirmiş olduğu yiyeceklerden o da biraz yedi.

Gitmeden önce, “Az daha unutuyordum,” dedi Masahiro. “Eiji sana bir hediye gönderdi.” Cebinden buruşmuş, altın rengi bir kâğıt çıkardı. Kâğıdı kız kardeşine verirken, “Eiji bunun da başka bir turna için olduğunu söyledi,” diye ekledi.

Sadako kâğıdı koklayarak “Mımmm! Şeker gibi kokuyor,” dedi. “Tanrıların da çikolata sevdiğini umarım.”

Üçü de gülmeye başladı. Sadako, günlerdir ilk defa gülüyordu. Bu iyiye işaretti. Belki de altın renkli turnanın sihri, kendisini göstermeye başlamıştı. Sadako kâğıdı düzeltti ve bundan hemen bir kuş yaptı.

Beş yüz kırk bir....

Fakat yorgun olduğu için kuşu tamamlayamadı. Yatağa uzanıp, gözlerini kapattı. Bayan Sasaki parmaklarının ucuna basarak odadan çıkarken, Sadako, annesinin ona küçükken söylediği şiiri fısıltıyla tekrarladı:

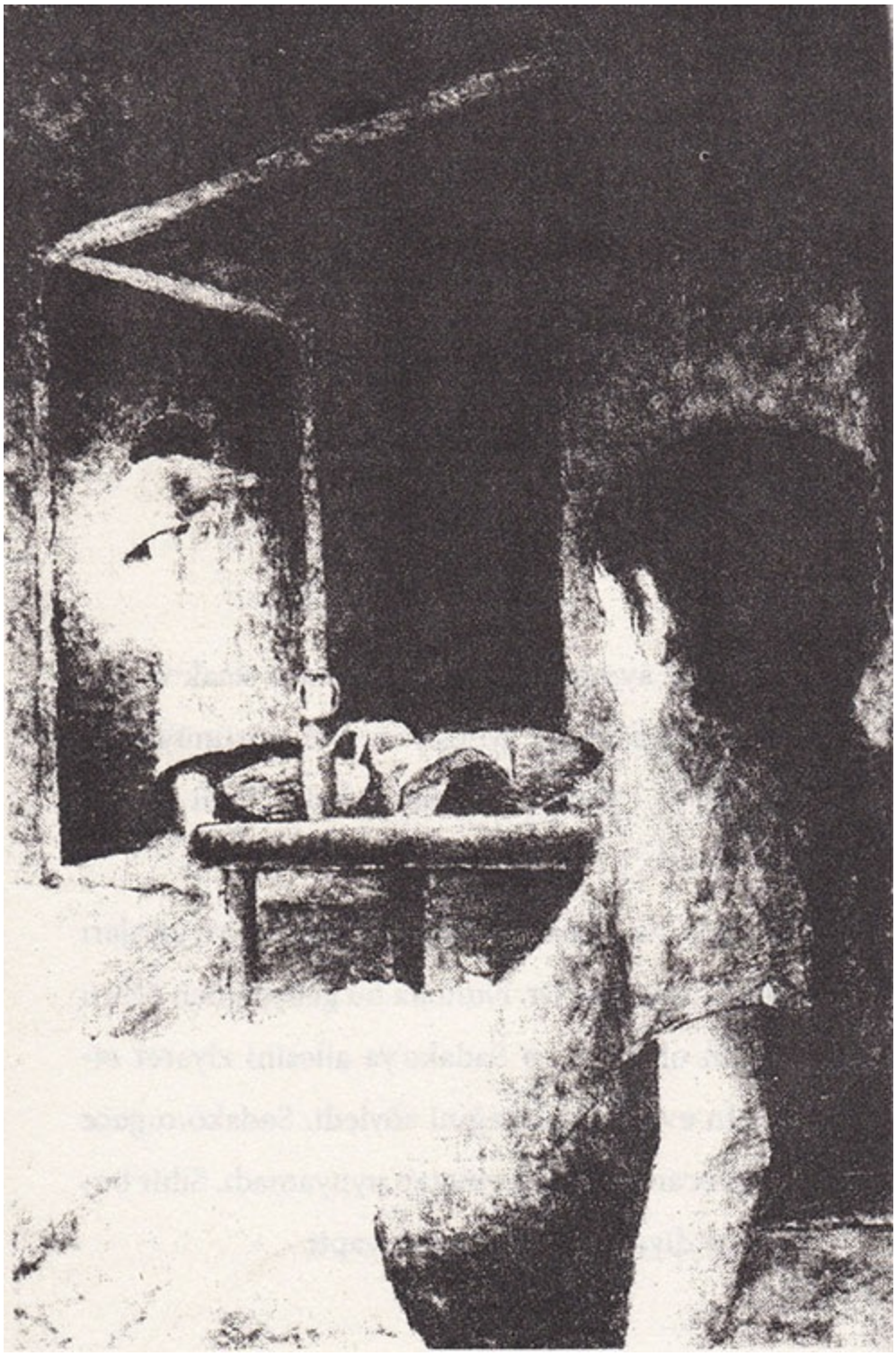
“Cennetin turna sürüsü,

Kanatlarınla çocuğumu ört”

8 - SON GÜNLER

Temmuz ayının sonuna doğru hava sıcak ve güneşliydi. Sadako da iyileşiyor gibi görünüyordu. Masahiro'ya, "Bine yaklaştım," dedi. "Yani iyi bir şeyler olacak."

Ve oldu da... Sadako'nun iştahı açıldı ve ağrıları da oldukça azaldı. Dr. Numata bu gelişmeden ötürü memnun olmuştu ve Sadako'ya ailesini ziyaret etmek için eve gidebileceğini söyledi. Sadako o gece öyle heyecanlıydı ki, sevinçten uyuyamadı. Sihir bozulmasın diye de daha çok kuş yaptı.

Altı yüz yirmi bir...

Altı yüz yirmi iki...

Yılın en büyük tatili olan “O Bon”da ailesiyle birlikte evde olmak harika bir şeydi! O Bon, sevdikleri kişileri ziyaret etmek için dünyaya dönen ölülerin ruhları için düzenlenen özel bir kutlama günüydü.

Bayan Sasaki ve Mitsue evi silip süpürerek pırıl pırıl yaptılar. Taze çiçekler masayı renklendirdi. Sadako’nun altın turnası ve Kokeşi bebeği de masanın üstündeydi. Evin içi tatil için hazırlanan yemeklerin kokusuyla dolmuştu. Fasulyeli kek ve top şekli verilmiş pilâvla dolu tabaklar, dünyaya geri dönecek ruhlar için mihrabın rafına konulmuştu.

O gece Sadako, ruhların karanlıkta yollarını bulabilmeleri için annesinin dışarıya fener koymasını seyretti ve mutlulukla içini çekti. Belki de artık hep evde kalmak için gelmişti.

Arkadaşlar, akrabalar günlerce akın akın Sasaki ailesini ziyarete geldiler. Hafta sonu geldiğinde, Sadako’nun rengi yeniden soldu ve yorgun düştü. Sessizce oturuyor ve gelenleri seyrediyordu.

Bay Sasaki, “Hiç kuşku yok ki Sadako artık nazik bir kız oldu,” dedi. “Torununun nasıl kibar bir hanıma dönüştüğünü görmek, Oba’nın ruhunu memnun etmiş olmalı.”

Bayan Sasaki, “Bunu nasıl söyleyebilirsin!” diye bağırdı. “Sevgili Sadakomuz eskisi gibi hareketli olsa keşke.” Bunları söyledikten sonra, gözyaşlarını silerek alelacele mutfağa gitti.

Sadako, *herkesi üzüyorum*, diye düşündü ve eskisi gibi olmayı diledi. O zaman annesi kim bilir ne kadar mutlu olurdu!

Babası, Sadako’nun aklından geçenleri okumuş gibi boğuk bir sesle, “Haydi artık üzülmeyi bırak. Gece güzel uyursan kendini iyi hissedersin,” dedi.

Fakat ertesi gün Sadako’nun hastaneye dönmesi gerekiyordu. Oraya döndüğünde, sakin hastane odasında olduğuna ilk kez sevindi. Ailesi yatağının yanında uzun süre oturdu. Sadako ise yarı uyur, yarı uyanık öylece yatıyordu.

Uykulu bir sesle, “Öldüğüm zaman çok sevdiğim fasulyeli keki ruhum

için mihraba koyar mısınız?” dedi.

Bayan Sasaki’nin nutku tutulmuş, konuşamıyordu. Kızının elini sıkıca tuttu. “Sus bakayım, o nasıl söz öyle,” dedi. Bay Sasaki de neşeli bir sesle, “Sen daha çok yaşayacaksın. Hemen pes etme,” diye ekledi. “Unutma, senin daha birkaç yüz tane turna yapman gerekiyor.”

Hemşire Yasunaga, Sadako’ya rahatlaması için ilaç verdi. Gözlerini kapatmadan önce Sadako, altın renkli turnasına dokunmak için masaya uzandı. Sonra da mırıldanarak, Kokeşi bebeğine...

“Göreceksin iyileşeceğim ve bir gün rüzgâr gibi koşacağım,” dedi.

Doktor Numata, o günden sonra Sadako’ya her gün kan nakli veya iğne yaptı. “Canının yandığını biliyorum ama bunu denemeye devam etmeliyiz,” dedi ona.

Sadako onaylarcasına başını salladı. Hiçbir zaman da iğnelerden, ağrılarından şikâyet etmedi.

Daha büyük bir acı ise kalbinin derinliklerinde giderek artıyordu. Bu ölüm

korkusuydu. Bu korkuyla da hastalığıyla savaştığı gibi savaşmalıydı. Altın renkli turna ona bu konuda da yardımcı oldu ve Sadako'ya umudunu yitirmemesi gerektiğini hatırlattı.

Bayan Sasaki, artık hastanede daha uzun süre kalmaya başlamıştı. Sadako, her öğleden sonra plastik terliklerin çıkardığı sesi dinliyordu. Ziyaretçilerin kapıda sarı terlik giymeleri gerekiyordu, ancak Bayan Sasaki'nin terlikleri değişik bir ses çıkarıyordu. Annesinin yüzündeki üzüntülü, kaygılı ifade Sadako'yu çok üzüyordu.

Ailenin son ziyaretinde, akçaağacın yaprakları sararıp dökülmeye başlamıştı. Eiji, Sadako'ya sarı bir kâğıda sarılıp kırmızı kurdeleyle bağlanmış büyük bir paket verdi. Sadako paketi yavaşça açtı. Pakette, annesinin ona her zaman almak istemiş olduğu giysi vardı. Çiçekli, ipekli bir kimonoydu bu. Kimonoyu görünce, Sadako'nun gözleri yaşardı.

"Neden yaptın bunu anne?" diye sordu, yumuşacık kimonoya dokunarak. "Bunu hiçbir zaman giyemeyeceğim, üstelik ipekli kumaş o kadar pahalı ki!"

"Sadako canım," dedi babası, şefkatli bir sesle. "Annen bu kimonoyu dikip bitirmek için geçen gece geç saatlere kadar uğraştı. Onun hatırı için kimonoyu giyer misin?"

Sadako, yataktan olağanüstü bir çaba harcayarak kalktı. Bayan Sasaki, ona kimonoyu giymesi için yardım etti ve kimononun kuşağını bağladı. Kimono, şişmiş bacaklarını göstermediği için memnundu Sadako. Topallaya topallaya pencereye doğru gidip, önündeki iskemleye oturdu. Herkes, onun kimononun içinde bir prenses gibi göründüğünde hemfikirdi.

O sırada Şizuko geldi. Doktor Numata, Şizuko'nun Sadako'yu kısa bir süre ziyaret etmesine izin vermişti. Şizuko, arkadaşına şaşkınlıkla bakarak, "Bu kıyafet sana okul formasından daha çok yakışmış," dedi.

Buna herkes güldü, hatta Sadako bile. Ve "Öyleyse iyileştiğimde okula her gün bu kıyafetle gideceğim," diyerek şaka bile yaptı.

Mitsue ile Eiji, buna kıkır kıkır güldüler.

Ortam kısa bir süre için bile olsa, evde alışık oldukları güzel günler

gibiydi. Kelime oyunu oynadılar ve Sadako’nun sevdiği şarkıları söylediler. Bu arada Sadako ağrısını, acısını belli etmemek için iskemlede dimdik oturuyordu. Fakat bu güzel gün her şeye, çektiği acıya bile değerdi. Ailesi odadan çıkarken, oldukça neşeli görünüyordu.

Sadako uyumadan önce ancak bir tane kuş yapabildi.

Altı yüz kırk dört...

Ve ne yazık ki bu, yaptığı son kâğıttan turna kuşu oldu.

9 - RÜZGÂRLA YARIŞ

Sadako, giderek zayıflayıp halsiz düşünce, ölümü daha çok düşünmeye başladı. Cennet Dağı'nda yaşayacak mıydı acaba? Ölürken insanın canı acıyor muydu? Yoksa ölüm, uykuya dalmak gibi bir şey miydi?

Ölüm korkusunu kafamdan bir atabilsem, diye düşündü. Fakat bu, yağan yağmura engel olmak gibi bir şeydi. Başka şeyler düşünmeye çalışırken, hep ölüm geliyordu aklına.

Ekim ayının ortalarına doğru Sadako, geceyle gündüzü birbirine karıştırmaya başladı. Bir keresinde uyandığında annesini ağlarken gördü.

"Ne olur ağlama," diye yalvardı annesine. Birkaç kelime daha söylemek istedi ama ağzını ve dilini hareket ettiremiyordu. Bir damla gözyaşı, yanağından aşağı süzüldü. Annesini ne kadar çok üzdüğünü görüyordu. Yapabildiği tek şey kâğıttan turnalar yapmak ve bir mucize ummaktı.

Sadako, artık kâğıdı tutamıyordu, elleri hantallaşmıştı.

"Kendi kendime bir kuş bile yapamıyorum, tam bir kaplumbağaya benzedim," diye söylendi. Sonra bütün gücüyle kâğıdı hızlıca katlamaya çalıştı.

Dakikalar, belki de saatler sonra Doktor Numata odaya geldi ve elini Sadako'nun alnına koydu. Sadako doktorun, "Şimdi dinlenmen gerek. Yarın daha çok kuş yapabilirsin," dediğini güçlükle duyabildi.

Ve yarı baygın bir şekilde başını öne eğerek, "Yarın..." diyebildi. Oysa yarın, o kadar uzak görünüyordu ki...

Uyandığında ailesi yanındaydı. Sadako onlara gülümsedi, her zamanki sıcak, sevecen ortamın bir parçasıydı. Bunu hiçbir şey değiştiremezdi.

Günışığı, gözlerinin gerisinde dans ediyordu şimdi. Sadako, altın renkli

turnasına dokunmak için titreyen narin elini uzattı. Yaşamı sona eriyordu ama turnası, Sadako'nun kendisini güçlü hissetmesine yardımcı oldu yine.

Tavanda asılı duran turna kuşu sürüsüne baktı. Sadako onları seyrederken, kuşlar, sonbaharın hafif rüzgârıyla hışırdayarak sallandılar. Sanki canlıydılar da açık pencereden uçup gideceklerdi. Ne kadar güzel ve özgürdüler! Sadako içini çekti ve gözlerini kapattı.

Bir daha da hiç uyanmadı.

SONSÖZ

Sadako Sasaki, 25 Ekim 1955’te öldü.

Sınıf arkadaşları, üç yüz elli altı tane daha yaparak turnaları bine tamamladılar ve onları Sadako ile birlikte gömdüler. Böylelikle arkadaşlarının isteği, bir şekilde yerine gelmiş oldu. Sadako insanların kalbinde çok daha uzun süre yaşayacak.

Cenaze töreninden sonra bambu sınıfı Sadako’nun mektuplarını kitap haline getirip bastırdı ve kitaba Kokeşi adını koydu. Kokeşi, Sadako hastanedeyken arkadaşlarının ona getirdikleri bebeğin adıydı. Kitap Japonya’nın dört bir yanına gönderildi ve çok geçmeden herkes Sadako ile kuşlarının öyküsünü öğrenmiş oldu.

Arkadaşları Sadako’nun ve atom bombasının yol açtığı hastalıklar yüzünden ölen bütün çocukların anısına bir anıt yapılmasını hayal etmeye başladılar. Ülkenin her yerinden gençler bu proje için para topladılar. Sonunda hayalleri gerçek oldu ve anıt, 1958’de Hiroşima’daki Barış Parkı’nda yapılan törenle açıldı. Anıtta Sadako, cennetteki granit dağın tepesinde duruyordu ve uzattığı elleriyle altın sarısı turnasını tutuyordu.

Onun anısına “A Folded Crane Club-Kâğıttan Turna Kulübü” de kuruldu. Kulübün üyeleri, Barış Günü olan 6 Ağustos’ta Sadako’nun anıtının altına hâlâ kâğıttan bin tane turna kuşu koyuyorlar. Aynı zamanda bir istekte de bulunuyorlar. İstekleri anıtın üzerine şöyle yazılıyor:

Bu bizim yalvarışımız

Bu bizim duamız

Dünyada barış istiyoruz.

Sadaka’nun kâğıdı katlayarak yaptığı turna kuşu, bir origami örneği:

Origami, makas veya yapıştırıcı kullanmaksızın kâğıdı katlayarak Japon usulü hayvan şekilleri yapma sanatının adıdır.

Uzun bir yaşamı, sağlığı ve iyi bir şansı simgelediği için origami turna, Japonya’da uzun süreden beri, en popüler origami figürüdür. Sadako’nun hikâyesi Japonya’nın her yanına yayılınca bütün dünyada da barış sembolü olarak kabul edilmiştir.

KÂĞITTAN TURNA KUŞU NASIL YAPILIR?

Hazırlayan: Gay Merrill Gross

Şimdi Sadako’nun yaptığı origami turnanın aynısını nasıl yapacağınızı göstereceğiz.

Origami turna için gereken malzemeler:

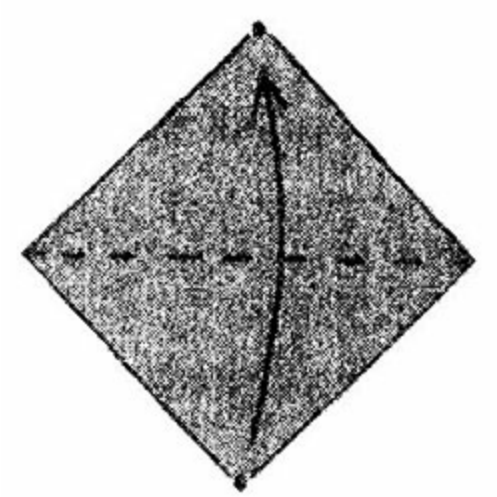
Turnayı yapmak için 15 cm x 20 cm ebatlarında kare şeklinde ince bir kâğıda ihtiyacınız olacak.

Kâğıdınızın sadece bir tarafı renkli ise, kuşu yapmaya renkli tarafından başlayın.

1.

Origami’yi her zaman sert ve düzgün bir yerde yapın.

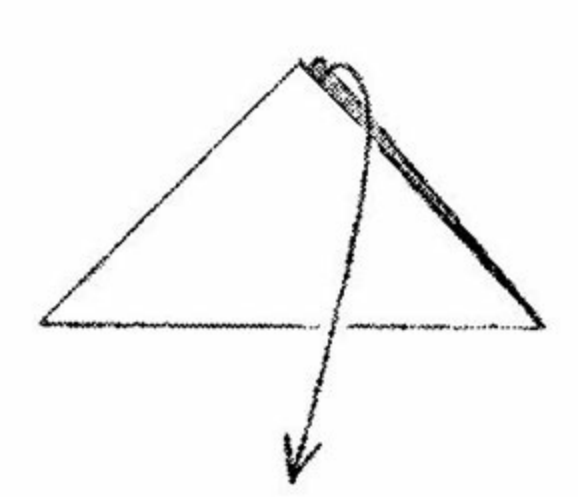
Kâğıda üçgen şekli vermek için köşeden köşeye ikiye katlayın.

2.

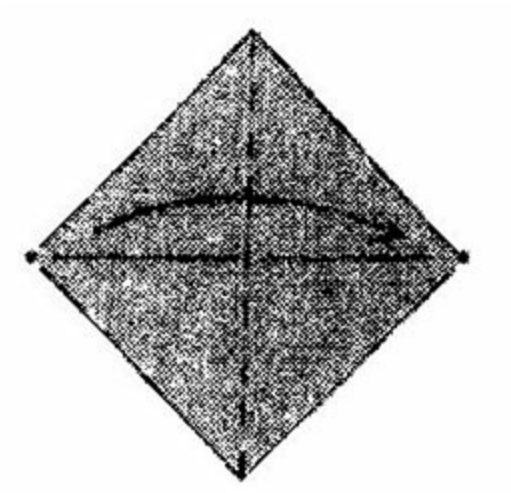
Katladığınız yere iyice bastırın,

... sonra kâğıdı açarak yine kare şekline getirin.

3.

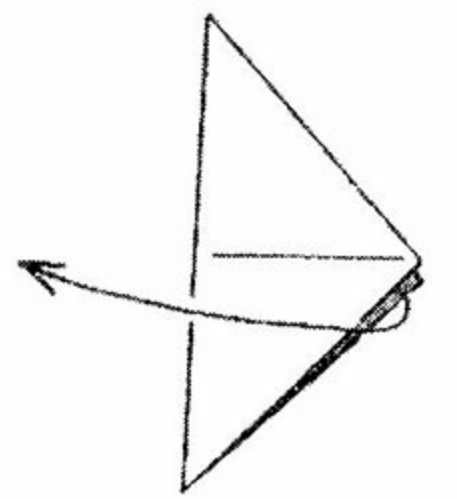
Kâğıdı dikkatli ve düzgün katlayın. Köşeleri birleştirip kâğıdı tekrar ikiye katlayın.

4.

Katladığınız yerler iyice belirgin olsun.

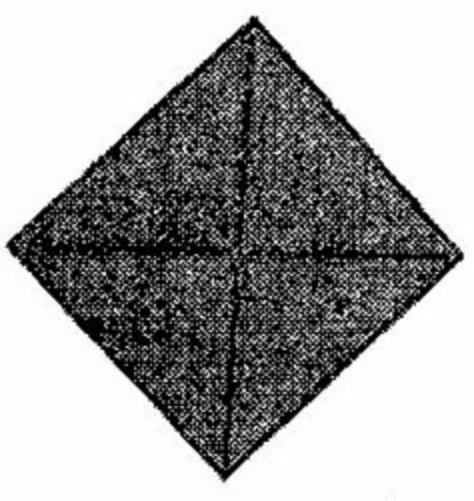
Sonra katladığınız kâğıdı açıp kare haline getirin.

5.

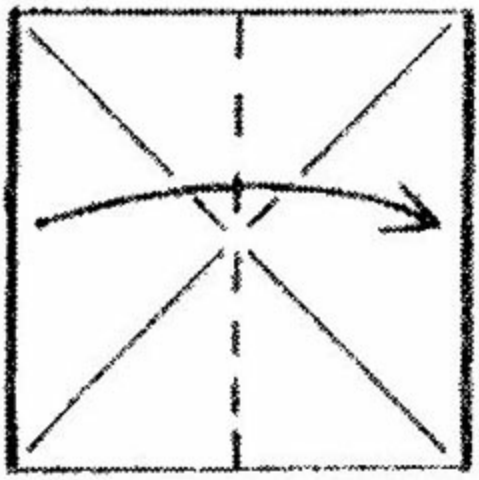
Kâğıdın renksiz tarafını çevirin.

... ve ***şekil 6***'da gördüğünüz gibi biçim verin.

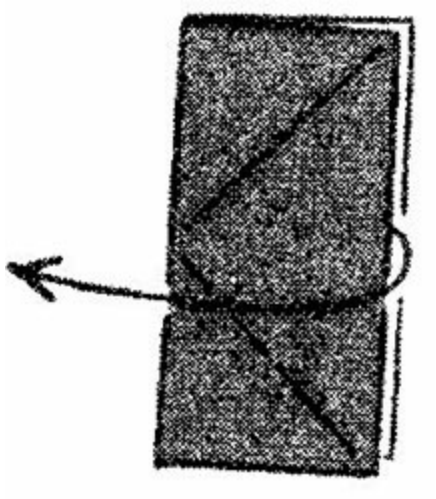
6.

Kâğıda dikdörtgen şekli vermek için kâğıdın bir kenarını diğer kenarına kapatın.

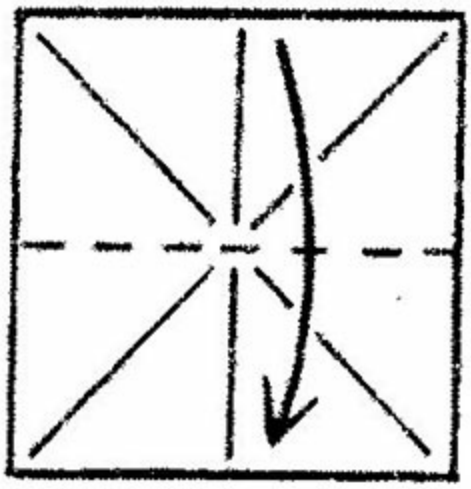
7.

Katladığınız yere iyice bastırın ve tekrar açıp yine kare şekline getirin.

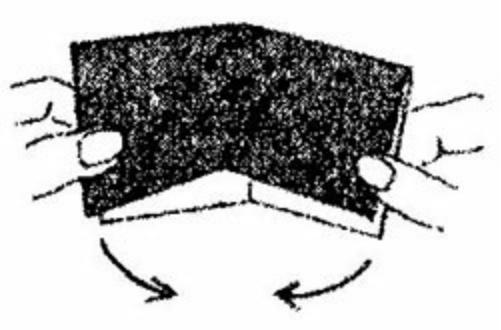
8.

Şimdi yukarıdaki kenarı aşağıdaki kenara doğru katlayın. Bu sefer kağıdı açmayın.

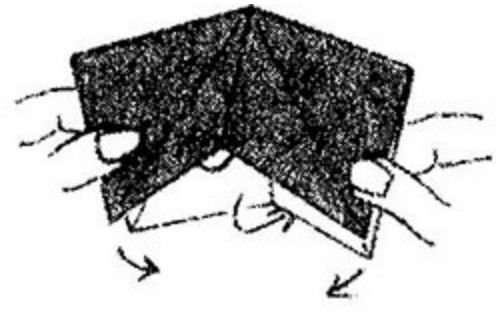
9.

Her iki elinizde kenarları (resimde gördüğünüz gibi) tutun ve ellerinizi aşağı doğru çekin.

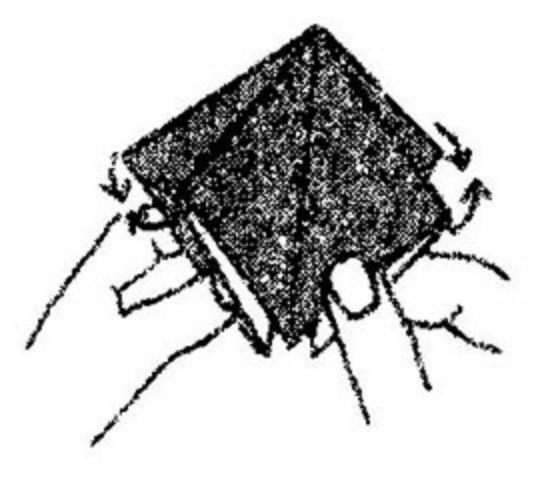
10.

Dikkat edin ellerinizi aşağıya çekerken kağıdın ön ve arka katlarının ortası birbirinden ayrılıyor. Ellerinizi birlikte aşağı doğru çekmeye devam edin, ta ki...

11.

... kağıdınız şemsiye şeklini alana kadar. Ve kağıdınızın dört üçgene ayrıldığını göreceksiniz. Sağ ve sol taraflardaki ikişer üçgeni birleştirin. Kağıdınızı düzeltin ve katlanmış olan kenarları iyice belirginleştirin.

Birçok kat olan kare şekline Preliminary Base (Başlangıç Tabanı) adı veriliyor. Bu, yüzlerce origami figürünün başlangıcı oluyor.

12.

Sağdaki ve soldaki açık kenarları (sadece ön kanatlar) ortadaki kat çizgisine doğru katlayın. Kat yerini iyice bastırarak belirginleştirin.

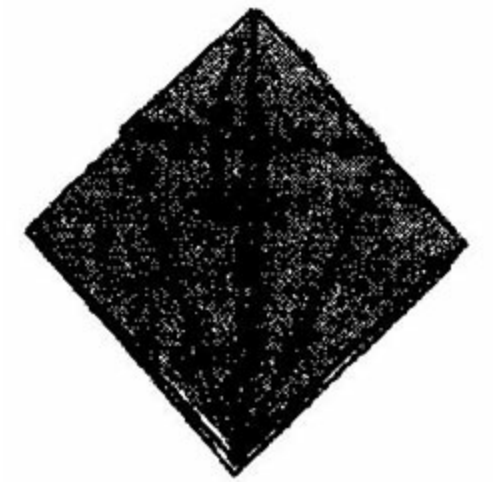
Kontrol noktası:

Yaptığınız koni şeklinin noktalı kısmının dibinin Başlangıç Tabanının açık

olan ucunda bulunduğundan emin olun.

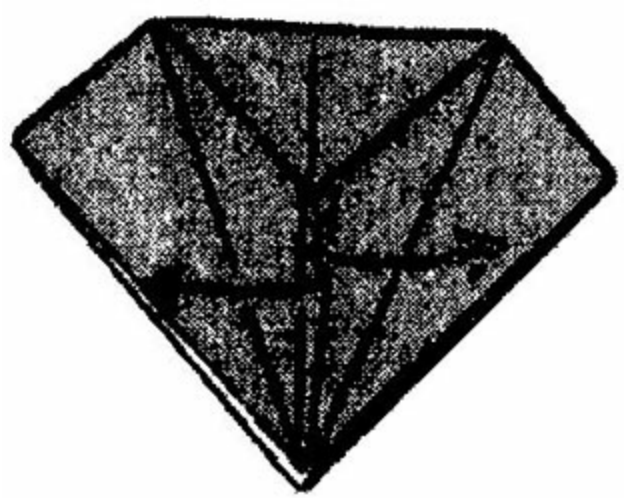
13.

Şimdi baklava şeklinin arka planının üstünde dondurma konisi görüyorsunuz. Üstteki üçgeni aşağıya, koninin üstüne katlayıp kata iyice bastırın.

14.

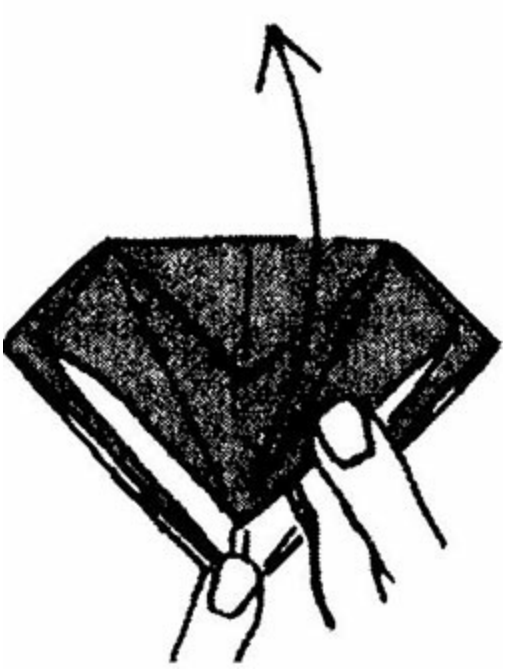
Koniyi meydana getiren iki kanadı açın, fakat üst kısmı, 'dondurma' üçgenini aşağıya doğru katlayın.

Yaptığınız şeklin sonucunu görmek için her zaman bir sonraki şekle bakın.

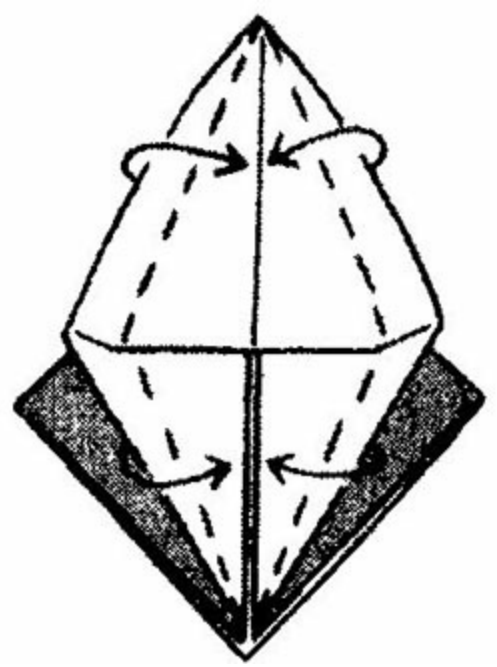
15.

Öteki katları yerinde tutarken alttaki köşenin ilk katını yukarıya kaldırın. İlk katı yukarı kaldırırken ‘dondurma’ üçgenini de büyük bir ağız şekli görünceye kadar yukarı kaldırın.

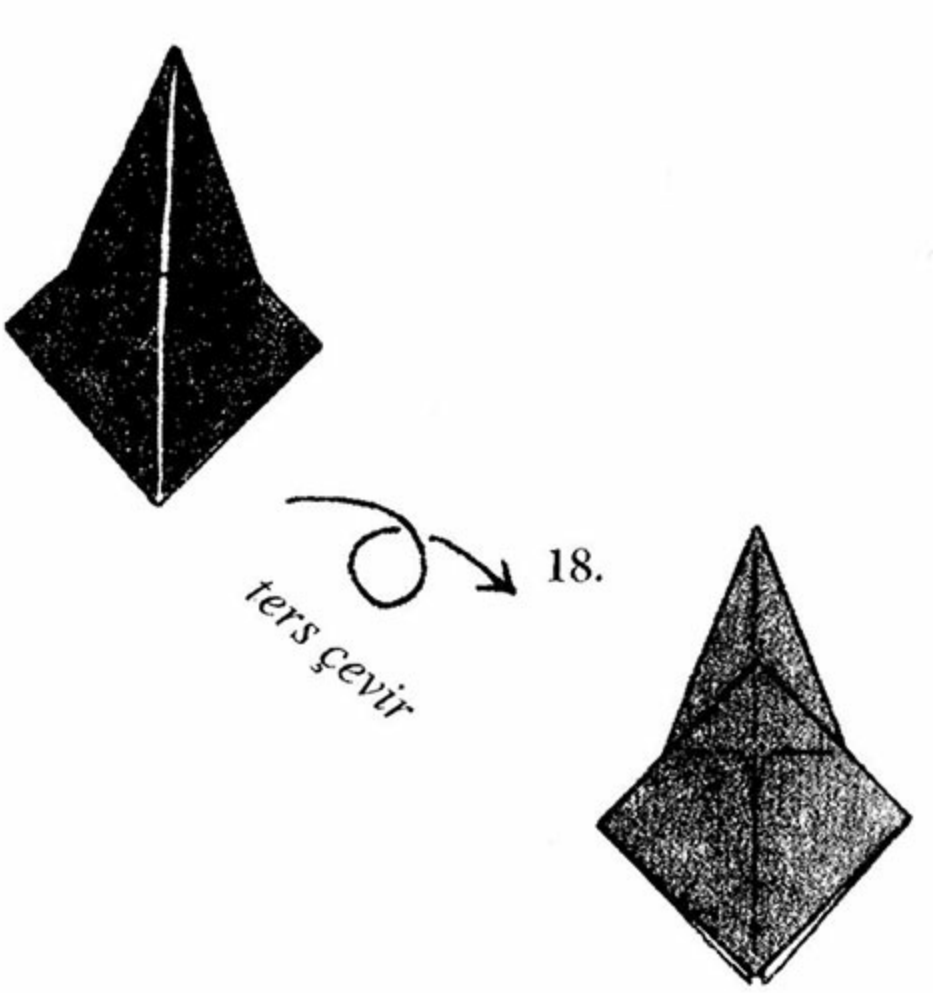
16.

Büyük bir ağız şekli görünce uzun kenarları, var olan katlarla ortada birleştirmek için içe doğru katlayın.

17. 18.

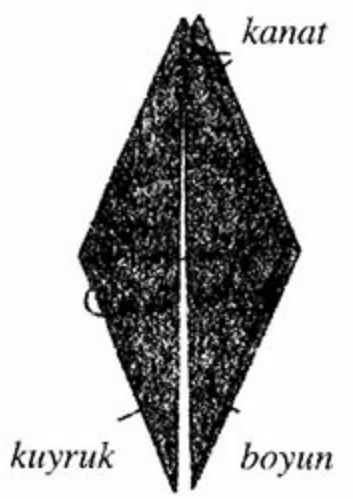
Bu şekilde uzun bir baklava şekli meydana gelmiş oluyor. Kâğıdınızı düzeltin ve keskin noktalar oluşması için üstteki ve alttaki köşeleri düzeltin. Kâğıdı çevirin.

Bu kenarda 12'den 17'ye kadar olan adımları tekrarlayın.

19.

Bu baklava biçimindeki şekle Kuş Tabanı adı veriliyor. Üstteki iki kapak turnanın kanatlarını oluşturacak. Dipteki yarığın oluşturduğu iki ince kapak, turnanın boynu ile kuyruğunu meydana getirecek.

Boyunla kuyruğu inceltmek için (sadece öndeki katın) meyilli olan dış kenarlarını ortadaki yarığa hemen hemen değecek şekilde katlayın.

Kontrol noktası:

Yarık olan ucu incelttiğinizden emin olun (yani boyunla kuyruğu). Kanadın ucunu inceltmeyin.

20.

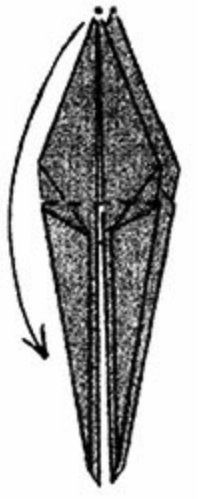
İşte elde ettiğiniz sonuç:

Kağıdınızı çevirin ve arka kısımda 19’uncu şekli tekrarlayın.

21.

Öndeki kanadı mümkün olduğu kadar aşağı doğru katlayın. Kağıdınızı çevirin, aynı şeyi arka kısma da uygulayın.

22.

Ön kanadın sağdaki yarısını yukarı kaldırın ve kitap sayfasını çevirir gibi sol tarafa yatırın. Bu, kanatlar arasında sıkışıp kalmış ince boynun ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

23.

Boynu (uzun, ince ön kapağı) mümkün olduğu kadar yukarı doğru katlayın.

24.

Boynun başı oluşturması için uç kısmını aşağı doğru katlayın, kata iyice bastırın.

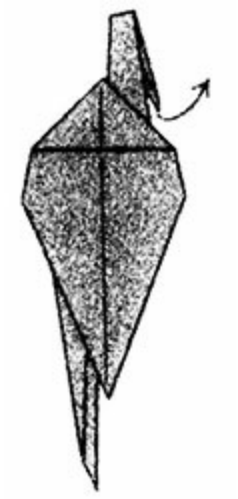
25.

Soldaki ön kapağı yukarı kaldırıp sağa doğru katlayın. Kanadı tekrar göreceksiniz. Boyunla baş düzgün olarak yarıdan katlanmalıdır.

26.

Başı dışarı ve yukarı doğru kaydırın. 27. şekildeki gibi başın üst kısmını aşağı doğru kıvırın.

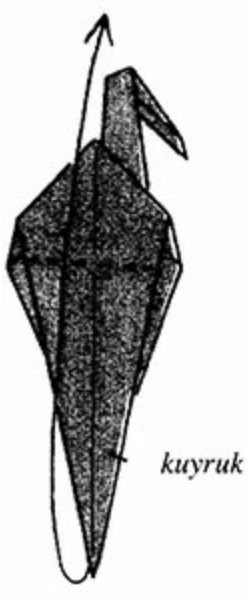
27.

Ön kanadın sol yarısını yukarı kaldırıp sağ tarafa götürün. Bu, kanatlar arasında sıkışıp kalmış ince kuyruğun ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

28.

Kuyruğu (uzun, ince ön kapağı) mümkün olduğu kadar yukarı doğru katlayın.

29.

En sağdaki ön kapağı yukarı kaldırıp sola götürün. Kanadı tekrar göreceksiniz. Bunun için kuyruğun düzgün bir şekilde yarıdan katlanması gerekiyor.

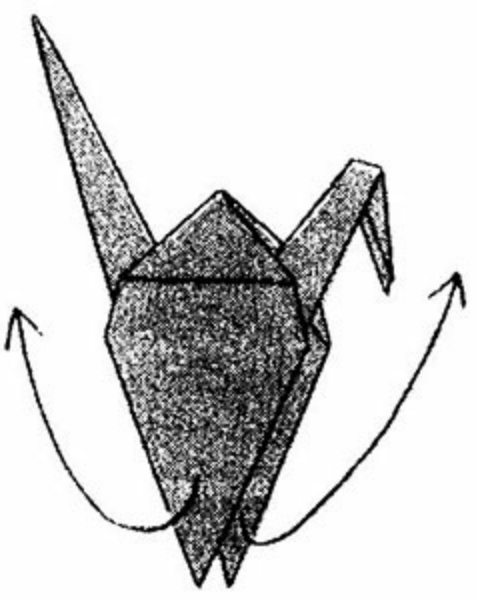
30.

Turnayı kanatların üstünde tutun, öteki elinizle boynu dışarı doğru kaydırın (Bir sonraki resmin pozisyonuna bakın). Boynun alt kısmına iyice bastırarak yerine koyun. (Boyun kanatların arasında saklanmış durumda). Aynı şeyi kuyruğu dışarı çekerek sol tarafa da uygulayın.

31.

Ön ve arka kanatları yavaşça yukarı kaldırın ve bunları kenarlarından yukarıya dönük açılara getirin.

32.

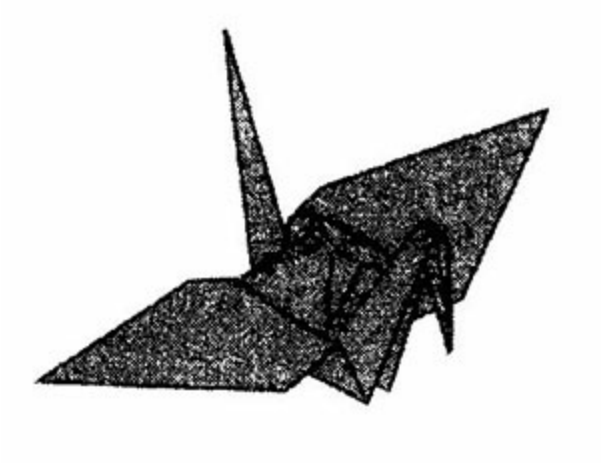
Turnanın vücudunu yassı olarak bırakabilir veya genişletebilirsiniz. Genişletmek için her iki elinizde kanadı vücudunuza yakın olarak tutun ve ellerinizle yavaşça, iki yandan çekin. Vücuduna yuvarlak bir şekil vermeye çalışın.

33.

Kağıt turnanız bitmiştir!

İsterseniz onu iple tavana asabilirsiniz. Turna kuşunuzu arkadaşlığın, iyi dileklerin ve barışın sembolü olarak görün.

YAZAR HAKKINDA

Kanada doğumlu yazar Eleanor Coerr, Japonya'yı ilk kez 1949 yılında ziyaret eder. Çocukluğundan beri Japon kültürüne ilgi duyan yazar, çalıştığı Ottawa Journal adlı gazetede yayımlanmak üzere, Japon halkıyla röportaj yapmakla yükümlüdür. Gençlik coşkusuyla başladığı bu görev, Japonya'da (o dönemde) akıcı İngilizce konuşan birini bulamadığı için hüsranla sonuçlanır. Kanada'ya geri dönmektense Yonago bölgesindeki bir çiftlikte bir yıl yaşar. Burada, sonradan yaşamı boyunca dostu olacak bir ailenin yanında kalır.

Bu aileden yola çıkarak yazdığı ilk kitabı "Circus Day", 1953'te yayımlanır.

Sonraki yıllar boyunca, Japonya'da seyahat eder. En zoru, 1963'te Hiroşima'ya yaptığı gezidir. Okuduğu ve dinlediği atom bombası öyküleri karşısında sarsılır, gazetelere bu konuyla ilgili olarak makaleler yazar.

Coerr, Hiroşima'nın yeniden inşa edildiğini görür; şehrin ortasındaki Barış Parkı'na da Sadako Sasaki'ye adanmış, binlerce kâğıt turnayla süslü bir anıtın dikildiğini fark eder. Anısına barış heykeli dikilmiş olan bu küçük kızın öyküsünden etkilenir. Bir yıl sonra Sadako'nun "Kokeşi" adlı günlüğünü elde eder. Ki bu kitabının temelini oluşturur. ***Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu*** adlı kitap ilk olarak 1977 yılında ABD'de, 1981'de ise Avustralya'da yayımlanır. Kitap kısa sürede milyonlar satar. ABD, Avustralya dışında Almanya, İngiltere, Japonya ve Fransa'da yayımlanır. Bu ülkelerde de ilgi görür ve pek çok tiyatro oyununa, bale eserine, şarkılara konu olur. Baskı üzerine baskı yapar. Turna kuşu katlamak, bir süre sonra dünya çocukları için barışın simgesi olur adeta.

Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu, 1981'de Batı Avustralya Genç Okuyucular Ödülü'nü kazanır. Bir Amerikan film şirketi tarafından ilkokullarda gösterilmek üzere filme alınır.

Coerr, *Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu*'nu yazma gerekçesini şu sözlerle açıklar: "İnsanlara Hiroşima'da iki yüz bin kişinin atom bombası yüzünden öldüğünü söylemek, küçük bir kızın öyküsünü anlatmak kadar

etkili değil.”

Eleanor Coerr’in yazdığı ve resimlediği diğer kitaplar şunlardır:

“The Mystery of the Golden Cat ” (Altın Kedinin Gizemi), 1969; “Jane Goodall” 1976; “Biography of a Giant Panda” (Dev Bir Pandanın Öyküsü), 1976; “The Big Balloon Race” (Büyük Balon Yarışı), 1981; “Chang’s Paper Pony ” (Chang'ın Kâğıt Midillisi), 1988.

"Bu kitabı beğenmememek ya da unutmak olanaksız."
- Booklist

2. Dünya Savaşı'nda Japonya'ya atılan atom bombaları, binlerce insanın ölümüne veya sakat kalmasına yol açtı.

Etkisini bombanın atılmasından on yıl sonra göstermeye başlayan radyasyon, ne yazık ki pek çok çocuğun ve gencin hastalanmasına neden oldu.

Sadako da onlardan biriydi.

Okulunun atletizm takımının yıldızı olan Sadako, hayat dolu ve enerjik bir kızdı. Ancak günün birinde ağrılar çek-meye, güçten düşmeye başladı. Acı haberi çok geçmeden öğrendi; lösemiye yakalanmıştı. Japon geleneğine göre kâğıttan bin turna kuşu yapan herkesin dileği kabul olunur. Sadako da ümidini yitirmeden kâğıttan turna kuşlarını katlamaya başladı.

Bu kitapta, onun herkese örnek olması gereken umut ve cesaretinin öyküsünü okuyacaksınız.

"Altı yıl boyunca aradığım, basılmasını beklediğim kitap. Sonunda iki yıl önce buldum ve aldım. Yaklaşık yarım saat sonra kitap bitmişti ama ben de bitmiştim. Umut etmeyi unuttuğum zamanlardan utandım. Uçurumun eşiğine gelinse bile nasıl yaşanacağını bilmediğim için utandım. Bence tüm yetişkinlerin, umutlarını kaybetmiş, ço[illegible] öldürmüşlerin okuması gerekli olan bir kit[illegible]
- Zephyra

10 yaş ve üstü

www.beyazbalina.com.tr
www.istanbook.com.tr

₺7.00
ISBN 978-975-6580-58-5
9 789756 580585